

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Циклова комісія правових та психологічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Лілія ЗАБРОДІНА

« 31 » серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економічної теорії

Галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

освітня програма – освітньо-професійна програма «Право»

освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр з права

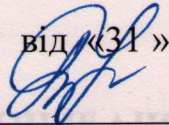
Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції	Практичні	ІРС	Разом	СРС	Форма контролю
денна	II	III	-	- 150	-	150	-	Екзамен

2022 -2023 навчальний рік

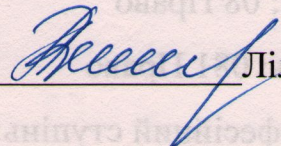
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» для студентів спеціальності 081 Право, освітня програма – освітньо-професійна програма «Право»

Розробник: Леся ДОНЧАК, викладач циклової комісії правових та психологічних дисциплін

Затверджено на засіданні циклової комісії правових та психологічних дисциплін, протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Голова циклової комісії Тетяна ВДОВИЧЕНКО

Схвалено методичною радою ВСП ВФКЕП ЗУНУ, протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Голова методичної ради ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДІНА

Форма контролю	СРС	Резом	ІРС	Інструкції	Лекції	Семестр	Курс	Форма навчання
Екзамен	-	150	-	150	-	III	II	Денна

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»**

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальних дисциплін
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 08 «Право»	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки
Кількість змістових модулів – 2	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки – 2-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр – 3-й
		Практичні, семінарські – 150 год.
Тижневих годин – 6	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр	Вид контролю – екзамен, 3-й семестр

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є формування ґрунтових знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку, для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності більш повно задовольняти потреби людей.

2.2 Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- орієнтування в різних напрямках, течіях і школах економічної науки, пов'язувати теоретичні ідеї та теорії з практикою економічного життя суспільства, сучасними проблемами суспільства;
- визначення сутності економічних процесів і явищ, економічної системи, її структурних складових, господарського механізму та ринку як форми організації суспільного виробництва;
- трактування економічних законів та основних категорій;
- розрахунок основних показників господарської діяльності підприємств;
- сприяння розвитку навичок раціональної економічної поведінки людини як споживача, найманого працівника, виробника, платника податків, користувача суспільних благ тощо;
- формування навичок самостійної роботи при виконанні практичних завдань.

2.3 Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни «Основи економічної теорії» студенти повинні володіти:

- загальними компетентностями (ЗК):

ЗК 1. Здатність до логічного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.

- фаховими компетентностями спеціальності (СК):

СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки.

СК 5. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

СК 6. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Основи економічної теорії» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (мікроекономіка, Економіка підприємства, макроекономіка), цілеспрямованої роботи над

вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань, використання комп'ютерної техніки та відповідного програмного

2.5. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Демонструвати базові, фундаментальні та спеціальні правові знання та розуміння.

ПРН 2. Використовувати теорії, принципи, методи та поняття історико-теоретичних, галузевих та спеціальних юридичних наук в навчанні та професійній діяльності.

ПРН 4. Оцінювати правові джерела, проводити їх доктринальне тлумачення, зовнішнє та внутрішнє рецензування

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток економічної теорії

Тема 1. Економічна теорія: предмет, метод і функції

Історія розвитку економічної теорії. Зародження економічної думки та етапи її розвитку. Основні напрями сучасної економічної теорії. Внесок українських вчених у розвиток світової економічної науки. Предмет економічної теорії та її завдання. Функції економічної теорії: пізнавальна, практична, виховна. Зв'язок економічної теорії з іншими науками. Єдність економічної теорії і господарської практики.

Тема 2. Економічні потреби та альтернативний вибір споживача

Економічні потреби, їх суть і структура. Закон зростання потреб і механізм його дії. Економічні інтереси, їх сутність і структура. Економічні суперечності, їх характер та класифікація. Суперечності - джерело розвитку.

Тема 3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства

Основні форми суспільного господарства. Суспільне господарство. Еволюція суспільного господарства. Сутність та основні риси натурального господарства. Товарне господарство. Умови виникнення товарного виробництва. Товар і його властивості. Економічні теорії про вартість товару. Споживча власність товару. Мінова вартість товару. Теорія трудової вартості, теорія "трьох факторів", теорія граничної корисності. Величина вартості товару. Конкретна й абстрактна праця.

Тема 4. Економічні системи суспільства

Економічна система та її матеріальна основа. Суспільний поділ праці. Структура продуктивних сил. Технологічний спосіб виробництва. Суспільний

спосіб виробництва. Класифікація економічних систем. Формаційний та цивілізаційний підходи в економічному дослідженні.

Тема 5. Теорія товару і грошей

Товар та його властивості. Двоїтий характер праці, втіленої в товарі. Вартість. Мінова вартість. Споживча вартість та її показники. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Сутність закону вартості. Особливості дії закону вартості в сучасних умовах. Особливості сучасного товарного виробництва України. Шляхи підвищення виробництва додаткової вартості.

Тема 6. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи

Ринок: сутність, види, функції. Визначення ринку. Роль і функції ринку. Характеристика системи ринків. Види ринків. Основи теорії попиту та пропозиції. Попит. Закон попиту, його графічне відображення. Пропозиція. Закон пропозиції та його графічне відображення. Нецінові фактори попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції в умовах ринкової економіки. Ринкова рівновага. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції. Ціна товару і фактори, що на неї впливають. Конкуренція та її сутність.

Тема 7. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сутність та основні характеристики підприємства. Основні форми підприємств. Види та функції підприємств. Значення прибутку в розвитку підприємства. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Економічні основи розвитку та сучасний стан підприємництва в Україні. Банкрутство підприємств. Капітал підприємства. Оборот капіталу підприємства. Валовий дохід, його суть і структура. Підприємницький дохід. Значення прибутку у розвитку підприємництва.

Тема 8. Капітал підприємства, його обіг та кругообіг

Капітал: процес виробництва і нагромадження. Капітал як економічна категорія. Загальна характеристика процесу перетворення грошей у капітал. Теорії про сутність капіталу. Загальна формула руху капіталу. Попит та пропозиція капіталу. Види та форми капіталу. Людський капітал. Інтелектуальний капітал. Інформаційний капітал. Виробничий капітал. Підприємницький капітал. Фінансовий капітал.

Тема 9. Кредитна система і банки

Сутність кредитної системи, формування та реєстрація банку. Діяльність банків за ринкових умов.

Змістовний модуль 2 Проблеми макроекономічного регулювання в умовах ринку

Тема 10. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання. Позитивний і нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування. Становлення та розвиток макроекономіки. Сучасні макроекономічні теорії. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України.

Тема 11. Доходи населення, їх формування та розподіл. Споживання, заощадження та інвестиції

Доходи населення та їх структура. Характеристика динаміки доходів населення. Залежність рівнів захворюваності від рівнів доходів населення. Номінальна і реальна заробітна плата. Визначення індексу реальної заробітної плати. Політика доходів в Україні: сучасний стан, проблеми і перспективи її в умовах переходу до ринку. Соціальна справедливість та шляхи її досягнення. Вивчення позитивного досвіду розвинутих країн світу щодо забезпечення механізму соціального захисту і соціальної справедливості та можливості використання цього досвіду в Україні.

Тема 12. Держава та економічні функції

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція: меркантилізм, класична школа, кейнсіанство, монетаризм, теорія економіки пропозиції, теорія раціональних очікувань. Роль держави в економіці. Сутність та основний зміст державного регулювання економіки. Державне регулювання як складова частина державного управління. Цілі державного регулювання економіки. Державна політика у сфері туризму.

Тема 13. Безробіття та політика зайнятості

Соціально-економічний зміст зайнятості і безробіття. Зайнятість і відтворення в перехідній економіці. Класифікація населення за системою МОП. Попит і пропонування на ринку праці. Рівноважне безробіття. Види, показники та наслідки безробіття.

Тема 14. Регулювання національної економіки

Основні нормативно-правові акти регулювання національної економіки. Національна економіка: сутність, структура і особливості. Система національних рахунків. Валовий внутрішній продукт, його складові та різні способи обчислення. Номінальний та реальний ВВП. Валовий національний продукт. Національний доход та національне багатство. Розподіл національного доходу і об'єктивні основи формування доходів населення. Роль макроекономічних показників.

Тема 15. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем

Основні риси та тенденції розвитку світового господарства. Основні форми світогосподарських зв'язків. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Економічна взаємодія національних економік на світовому рівні. Суб'єкти світового господарства. Основні фактори, що спонукають країни до економічної взаємодії. Міжнародна торгівля. Інтернаціоналізація світового господарства. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.

Тема 16. Міжнародна валютна система

Зміст і структура світової валютної системи: системи золотого, золото- 16 валютного (доларового) та паперово-валютного стандартів. БреттонВудська валютна система та основні принципи її функціонування. Ямайська валютна система. Європейська валютна система. Демонетизація золота. Котирування валют. Валютні операції. Біржова торгівля валютою. Валютне регулювання.

4. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	денна форма		
	усього	у тому числі	
прак.		СРС	
Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток економічної теорії			
Тема 1. Економічна теорія: предмет, метод і функції.	9	4	-
Тема 1.1 Сутність та значення економічної теорії.	5	5	-
Тема 1.2 Предмет, методи та функції економічної теорії	4	4	-
Тема 2. Економічні потреби та альтернативний вибір споживача	9	9	-
Тема 2.1 Економічні потреби, їх суть і структура	4	4	-
Тема 2.2 Закон зростання потреб і механізм його дії. Альтернативний вибір	5	5	-
Тема 3. Виробництво, його сутність та роль в житті суспільства	10	10	-
Тема 3.1 Виробництво, його сутність та фактори	4	4	-
Тема 3.2. Крива виробничих можливостей	4	4	-
Тема 3.3 Форми організації суспільного	2	2	-

виробництва: натуральне і товарне			
Тема 4. Економічні системи суспільства	9	9	-
Тема 4.1. Економічні системи та їх характеристика	5	5	-
Тема 4.2. Становлення сучасної економічної системи	4	4	-
Тема 5. Теорія товару і грошей	9	9	-
Тема 5.1. Суть та властивості товару	4	4	-
Тема 5.2. Еволюція та необхідність категорії «гроші»	5	5	-
Тема 6. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи	10	10	-
Тема 6.1. Становлення ринкових відносин та суть ринку	4	4	-
Тема 6.2. Попит та пропозиція як основні елементи ринкової економіки	4	4	-
Тема 6.3 Ринкова рівновага	2	2	-
Тема 7. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	9	9	-
Тема 7.1. Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності	4	4	-
Тема 7.2. Підприємництво, його суть, види та організаційно-правові форми	5	5	-
Тема 8. Капітал підприємства, його обіг та кругообіг	10	10	-
Тема 8.1. Загальна характеристика видів капіталу підприємства	4	4	-
Тема 8.2. Витрати підприємства у довгостроковому та короткостроковому періодах	4	4	-
Тема 8.3 Види та форми кругообігу капіталу	2	2	-
Тема 9. Кредитна система і банки	9	9	-
Тема 9.1. Кредит, його суть та природа походження	4	4	-
Тема 9.2. Характеристика банків та банківської системи	5	5	-
Змістовний модуль 2 Проблеми макроекономічного регулювання в умовах ринку			
Тема 10. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	10	10	-
Тема 10.1. Національна економіка та її найважливіші показники	4	4	-

Тема 10.2. Макроекономічна рівновага та її моделі	4	4	-
Тема 10.3 Макроекономічні показники на чистій основі	2	2	-
Тема 11. Доходи населення, їх формування та розподіл. Споживання, заощадження та інвестиції	9	9	-
Тема 11.1. Доходи населення, їх формування та розподіл	4	4	-
Тема 11.2. Споживання та заощадження	3	3	-
Тема 11.3 Інвестиції та фактори інвестування.	2	2	-
Тема 12. Держава та економічні функції	9	9	-
Тема 12.1. Роль держави в ринковій економіці	4	4	-
Тема 12.2. Державне регулювання економіки	5	5	-
Тема 13. Безробіття та політика зайнятості	10	10	-
Тема 13.1. Безробіття, його суть, природа виникнення та методи боротьби	4	4	-
Тема 13.2. Політика зайнятості населення в Україні	4	4	-
Тема 13.3 Державне регулювання зайнятості	2	2	-
Тема 14. Регулювання національної економіки	9	9	-
Тема 14.1. Грошово-кредитне регулювання національної економіки	4	4	-
Тема 14.2. Соціальна політика держави і розподіл доходів	5	5	-
Тема 15. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Економічні аспекти глобальних проблем	9	9	-
Тема 15.1. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	4	4	-
Тема 15.2. Економічні аспекти глобальних проблем	3	3	-
Тема 15.3 Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства	2	2	-

Тема 16. Міжнародна валютна система	10	10	-
Тема 16.1. Валютні відносини і валютна система	4	4	-
Тема 16.2. Валютні ринки і валютні операції	4	4	-
Тема 16.3 Роль співпраці України з МВФ та світовим банком для розвитку її економіки	2	2	-
Усього годин	150	150	-

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача самостійно; робота в Інтернеті.

6. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Основи економічної теорії» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- модульна контрольна робота, поточне тестування та опитування;
- директорська контрольна робота;
- поточне оцінювання та оцінювання виконання індивідуального завдання;
- екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Основи економічної теорії» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

3-й семестр (Екзамен)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Сума
Теми 1-8 (модульна конр.роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Комплексна контрольна робота Теми 1-16	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	Екзамен	
20%	25%	15%	40%	100%
Тиждень ()	Тиждень ()	Тиждень ()	Протягом екз.сесії	-

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи економічної теорії».
2. Навчальна програма з дисципліни «Основи економічної теорії».
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Основи економічної теорії»
4. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Основи економічної теорії»
5. Питання для підготовки до здачі екзамену.
6. Питання для поточного контролю.
7. Тестові завдання.
8. Презентації.
9. Пошукові роботи студентів
10. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2014. 416 с.
2. Базилевич В. Д., Попов В. М., Базилевич К. С., Гражевська Н. І. Економічна теорія. Політекономія: підручник. 7 вид. Київ: Знання-Прес. 2012. 719 с.
3. Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Економічна теорія: підручник. Київ: Вища школа, 2013. 503 с.
4. Кухар О. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. Київ: Центр учб. літ., 2015. 326 с.
5. Мацелюх Н. П. Основи економічної науки: навч. посібник для самост. підгот. до курсов. екзамену та комплекс. держ. екзамену з економ. Теорії. Нац. ун-т держ. податкової служби України. Київ: Центр учб. літ., 2015. 324 с.
6. Решетило В. П., Стадник Г. В., Можайкіна Н. В. Економічна теорія: навч. посібник. Харків: ХНУМГ, 2014. 290 с.

7. Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Марченко О. С. Економічна теорія: навч. посіб. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
8. Марченко О. С. Економічна теорія: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 131 с

Допоміжна

1. Тарасевич В. М. Економічна теорія : підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 784 с.
2. Базилевича В. Д. Економічна теорія : Політекономія : підручник. 7-ме вид. Київ: Знання-прес, 2008. 719 с.
3. Степаненко С.В. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2010. 743 с.
4. Стадник Г.В., Решетило В.П., Штефан С.І. Історія економіки та економічної думки: навч. посібник. Харків: ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2014. 230 с.
5. Нечипорук Л.В. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери. New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph / edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing". 2019. p. 296-312.
6. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / З. С. Варналій, К. В. Коваленко, С. В. Онищенко, І. В. Савич; за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання України, 2016. 395 с.
7. Павленко А.О., Башнянін Г., Беляєв О., Єщенко П., Жданова Л. Основи економічних знань: підручник. Львів: Фоліо. 2014. 762 с.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.kmu.gov.ua>
2. <http://rada.gov.ua>
3. <http://me.gov.ua>
4. <http://www.minfint.gov.ua>
5. <http://www.ukrstat.gov.ua>